

Тетяна КЛИНІНА,
кандидат історичних наук, викладач кафедри
історії та документознавства,
Національний авіаційний університет
(Київ, Україна), tklynina@gmail.com

АРХІВ ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ США: ОРГАНІЗАЦІЯ ТА СТРУКТУРА

Статтю присвячено недостатньо дослідженому в зарубіжній та українській історіографії питанню організації та структури архіву Державного департаменту США. Мета дослідження полягає у з'ясуванні організації та структурності архіву зовнішньополітичної інституції США – Державного департаменту. У статті автор, використовуючи основні принципи наукового дослідження (аналізу, історизму, об'єктивності, системності, проблемно-хронологічного), зазначає, що свою діяльність архів Державного Департаменту США (до якого застосовується поняття дипломатичний архів) почав з 1789 р., з року заснування Державного департаменту США й нині має чітку систематизацію документів за такими категоріями, як «центральні файли», «децентралізовані файли головного управління», «файли дипломатичної служби» та «спеціалізовані файли», структуровані в свою чергу за більш дрібними групами. Видовий склад документів представлений дипломатичними документами, що охоплюють усі сфери діяльності Державного департаменту не лише в США, а й за її межами.

Ключові слова: архів, дипломатичний архів, США, Державний департамент, файл, запис, документ, категорія.

Tetiana KLYNINA,
Ph. D (History), lecture of history and
records management department
National Aviation University
(Kyiv, Ukraine), tklynina@gmail.com

THE ARCHIVE OF THE UNITED STATES DEPARTMENT OF STATE: ORGANIZATION AND STRUCTURE

The Department of State was established as the Department of Foreign Affairs by the act of July 27, 1789. So, the archive of the Department of State was established in 1789 too. Records of the Department of State as an agency are best understood when described in the following categories: Central Files, Headquarters Decentralized Files, Foreign Service Post Files, Specialized Files which are the largest and most important categories of the Department of State records. The records include the Department of State incoming and outgoing communications with U.S. diplomatic and consular offices in foreign countries; with foreign diplomatic and consular offices in the United States; and with other U.S. Government agencies, private organizations, and the public. The files also include internal memorandums and reports, dispatches, telegrams and so on, which cover and describe all spheres of the Department of State activity.

Keywords: archive, diplomatic archive, the USA, The Department of State, record, file, category.

До пріоритетних напрямків досліджень у сфері всесвітньої історії належить вивчення історії Сполучених Штатів Америки, у тому числі історії американської дипломатії та зовнішньої політики. В цьому контексті має інтерес діяльність архіву Державного департаменту Сполучених Штатів Америки. Актуальність вивчення структури, фондів та особливостей функціонування американського дипломатичного архіву засвідчує практична відсутність праць щодо цієї проблеми в українській та зарубіжній історіографії. При цьому документи, що зберігаються в архіві Державного департаменту США залучені до наукового обігу. Наприклад, як історичне джерело розглядали “дипломатичний архів” США американський дослідник Д. Макдональд, який на основі всебічного вивчення документів з архівів Державного департаменту США, узагальнив та інтерпретував документи з американсько-кореєських відносин в критичні два десятиліття після Другої світової війни¹, та інші дослідники². Діяльність архіву Державного департаменту США розглядав у контексті історії Національного архіву США розглядав американський дослідник Е. Познер “American State Archives”³. Серед українських дослідників увагу цій проблемі приділила доктор історичних наук Лариса Левченко⁴.

Мета цієї статті полягає у висвітленні організації та структури архіву Державного департаменту США. Відповідно до мети поставлені конкретні завдання, а саме: з’ясувати процес формування архіву Державного департаменту США; охарактеризувати основні фонди дипломатичного архіву США та їх джерельний потенціал.

Державний департамент Сполучених Штатів Америки (далі – Держдеп США) було створено як Департамент закордонних справ згідно з актом

¹ *Macdonald D. S. US-Korean Relations from Liberation to Self-reliance: The Twenty-year Record: an Interpretative Summary of the Archives of the US Department of State for the Period 1945 to 1965.* – Oxford: Westview Press, 1992. – 345 p.

² *Ames, H. V. State documents on federal relations: The states and the United States.* Department of History of the University of Pennsylvania. – Philadelphia : Department of history of the University of Pennsylvania, 1911. – 328 p.; *Falcoff, M. The Cuban Revolution and the United States: A History in Documents, 1958–1960.* – Washington, D.C: US Cuba Press, 2001. – 261 p.

³ *Posner, E. American state archives.* – Chicago: The University of. Chicago Press, 1964. – 397 p.

⁴ *Левченко Л. Американські архівісти про американські архіви (історіографічний огляд праць американських архівістів, вчених і практиків, з історії та діяльності архівів штатів та округів) // Архіви України.* – 2013. – № 3. – С. 145–185; *ІІ ж. Архівні стандарти США: історія, структури, процедури прийняття і впровадження // Гілея: наук. вісн. – К. : ВІР УАН, 2012. – Вип. 63 (№ 8). – С. 218–224; ІІ ж. Історія Національного архіву США в працях американських авторів // Спеціальні історичні дисципліни. Ч. 22–23. – К.: Інститут історії України НАН України, 2013. – С. 6–25.*

від 27 липня 1789 г.⁵, тобто через 2 роки після прийняття Конституції США. Спочатку на порядок денний не ставилося питання про формування окремої зовнішньополітичної інституції, оскільки вважалось достатнім покласти на президента США відповідальність за ведення міждержавних відносин. Однак згодом стала зрозумілою доцільність створення виконавчого підрозділу за для підтримки діяльності президента на світовій арені. Так з'явився Департамент закордонних справ, який відповідно до акту від 15 вересня 1789 р. був перейменований на Державний Департамент США – державний орган, який відповідає за планування і здійснення американської зовнішньої політики. Саме в цей період почав формуватися архів Державного департаменту США.

В історичній науці та дипломатії сформувалось певне поняття для визначення сукупності документальних матеріалів, які відкладаються в результаті діяльності відомства закордонних справ та його закордонних представництв – архів дипломатичний⁶. До офіційного визначення та застосування цього терміну, що сягає своїм корінням у 1961 рік (прийняття Віденської конвенції про дипломатичні зносини)⁷, це питання було предметом дослідження американського дослідника М. Колкета⁸. Він зазначав, що дипломатичні архіви визначаються як письмовий доказ переговорів, діяльності та справ дипломатичних представників, які знаходяться під захистом службовців дипломатичного корпусу. Цим “письмовим доказом” можуть бути депеші Департаменту, інструкції, які були надіслані Державним департаментом США, повідомлення, надіслані представництвам закордонних країн, акредитованими на території США та інша отримана кореспонденція і копії відправлених повідомлень. В той же час М. Колкет зазначає, що термін “дипломатичний архів” не включає в себе особисті документи дипломата, такі як сімейні листи, які є окремим елементом від його офіційної справи⁹.

Протягом понад 150 років Департамент, як зовнішньополітична агенція, значною мірою самостійно проводив та реалізовував політику своєї країни за кордоном. Під час Першої та Другої світових війн, Конгрес і президент створили ряд установ для забезпечення виконань спеціальних функцій та обставин, які виникали у зв'язку з війнами. Протягом холодної війни, створювались агенції, які часто були відособленими від Державного департаменту

⁵ A Century of Lawmaking for a New Nation: U.S. Congressional Documents and Debates, 1774–1875. – Access: <http://rs6.loc.gov/cgi-bin/ampage>

⁶ Матвієнко В.М., Гайдуков Л.Ф. Архіви дипломатичні// Українська дипломатична енциклопедія: У 2 т. – Т.1. – К., 2004. – С. 81–82.

⁷ Vienna Convention on Diplomatic Relations and Optional Protocols, on 18 April, 1961. – Access: <http://www.mfa.gov.tr/data/kutuphane/multilateralconventions/viennaconventionondiplomaticrelations.pdf>

⁸ Colket Meredith. The Inviolability of Diplomatic Archives //The American Archivist, January 1945. – Vol. 8. – No.1. – P. 26–49.

⁹ Ibidem, p. 26.

США, приділяючи особливу увагу новим аспектам американських зовнішніх відносин. Деякі з цих установ існували лише протягом короткого періодів часу, в той час як інші функціонували набагато довше. Саме тому, розглядаючи питання архіву Державного департаменту треба розділяти документаційну спадщину цих коротко- та довготривалих агенцій та Державного департаменту, хоча в більшості випадків певна частина фондів цих агенцій дублюється в архіві Держдепу.

Склад документів архіву Державного департаменту поділяється на 4 категорії, а саме: центральні файли (RG 59 – records group 59 – група документів № 59, далі – RG); децентралізовані файли головного управління (RG 59); файли дипломатичної служби (RG 84); спеціалізовані файли (RG 43, RG 76, RG 353)¹⁰.

Зупинимось докладніше на кожній з цих категорій. Перша категорія, так звані “*центральні файли*”, є найбільшою за кількістю документів і найважливішою категорією записів Державного департаменту. Вона є найбільшим сховищем звітності американських дипломатичних і консульських установ за кордоном. В цій категорії містяться документи, які стосуються майже всіх аспектів зовнішньої політики США та їх відносин з іншими країнами. Видовий склад документів різноманітний, від вхідної та вихідної документації Держдепу своїм дипломатичним та консульським представництвам за кордоном, до листування з іншими урядовими установами США, приватними організаціями та громадськістю. Центральні файли також включають в себе внутрішні меморандуми і звіти. Саме тому науковці, які досліджують теми зовнішньої політики США, мають починати пошук джерельної бази з центральних файлів Державного департаменту, які, для зручності звернень, розділені на п’ять основних періодів:

1. 1789–1906 рр. – представлений дипломатичним (інструкції Держдепу міністрам та послам США, депеші, звіти, отримані Держдепом, записки з відділу іноземних місій і посольств у Вашингтоні), консульським листуванням (інструкції Держдепу консулам США, консульські депеші, звіти, записки Держдепу та іноземних консулів один одному) та різною кореспонденцією (внутрішні та різні листи), кожен з яких поділяється на ряд серій або типів, записів, в яких документи, розташовані за призначенням, в хронологічному порядку за датою відправлення¹¹.

2. 1906, серпень – 1910, січень – різні типи документів, які раніше були виокремлені в серію, яка була складовою частиною центральних файлів періоду 1789–1906 рр. та внутрішня відомча документації були зведені воедино в пронумеровані матеріали справи – так звані Чисельні Файли – і в алфавітному порядку укладені тематичні файли – так звані Другорядні Файли. Чисельний Файл

¹⁰ Records of the Department of state. – Access: <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/agency-records>

¹¹ State Department Central Files. – Access: <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files>

включає в себе першочергову або основну документацію, в той час як документи з поточних питань містяться в Другорядному Файлі. У Чисельних Файлах немає ніякої систематизації у розміщенні цифр. Номер кожному новому документу проставлявся з урахуванням послідовності його відкриття, а не з урахуванням приналежності до тієї чи іншої теми. Наприклад, файл 5275 стосується політичних відносин між США та Грецією, а наступний за ним файл 5276 розкриває діяльність Американської Консульської служби в Сандерленді (Англія)¹². Інколи можуть трапитися декілька однакових файлів на одну й ту саму тему, наприклад, зі вже згаданими політичними відносинами між США і Грецією можна ознайомитись за інформацією файлів №№ 5275, 13221 і 19189. В цьому випадку зазначена неструктурованість викликає певні проблеми, змушуючи дослідника витрачати час “на ознайомлення з вже ознайомленими файлами”. І це при тому, що загальна кількість пронумерованих файлів становить більше 25 000 одиниць документів. У Другорядних Файлах документи розташовані в алфавітному порядку й записи можна шукати за країнами, де діють дипломатичні представництва США; по містами, де функціонують консульські установи; за ім'ям одержувача документа та за іншими критеріями.

3. 1910 р. – 1963 р., січень – документи цього періоду впорядковані за предметом відповідно до десятичної системи класифікації. Загалом, документи організовані в широкі категорії за країнами і далі – за предметом. Файли містять депеші, телеграми, мікрофільмовані листи для пересилання авіапоштою, інструкції, дипломатичні ноти, звіти, листування, меморандуми і пов'язану з ними документацію. Існують дві основні версії десятичної системи класифікації: перша охоплювала період між 1910 і 1949 роками, а друга – період з 1950 р. по січень 1963 р. Загалом документи в цій групі розділені на сім хронологічних частин: 1) 1910 – 1929 рр., 2) 1930 – 1939 рр., 3) 1940–1944 рр.; 4) 1945–1949 рр.; 5) 1950–1954 рр.; 6) 1955–1959 рр.; 7) 1960 р. – січень 1963 р.¹³

Відповідно до обох версій файлу, кожному регіону, країні, колонії, або іншому географічному об'єкту був привласнений “код країн”. “Цифри країн” були двозначними числами (Сполучені Штати Америки мали номер “11”), або складались з комбінації з двох цифр, за яким йшла літера (Україна мала номер 60e)¹⁴. “Цифри країн” були додані до документів періоду 1910–1963 рр., згодом вилучені з плином часу, а в деяких випадках номер, присвоєний країні, колонії або географічному об'єкту був змінений. Загалом номери країн поєднувались із номерами предметної класифікації для того, щоб сформувати номер документа за певною темою, певною країною або за відносинами між країнами.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Classification of Correspondence, Aug 1910 – Dec 1949. – Access: <https://www.archives.gov/files/research/foreign-policy/state-dept/finding-aids/manual-1910-49.pdf>

Відповідно до першої версії десяткової системи класифікації, яка охоплює період 1910–1949 рр., записи в цій підгрупі розташовуються відповідно до дев'яти категорій: Категорія 0: Загальні положення. Різне; Категорія 1: Адміністрація; Категорія 2: Екстрадиція; Категорія 3: Захист інтересів; Категорія 4: Вимоги; Категорія 5: Міжнародні конгреси і конференції; Категорія 6: Торгівля; Категорія 7: Політичні відносини держав; Категорія 8: Внутрішні справи держав.

Відповідно до другої версії десяткової системи класифікації, документи за період 1950 р. – січень 1963 р., розташовано в десяти тематичних категоріях: Категорія 0: Різне; Категорія 1: Адміністрація; Категорія 2: Захист інтересів; Категорія 3: Міжнародні конференції, конгреси, зустрічі та організації; Категорія 4: Міжнародна торгівля і комерція; Категорія 5: Міжнародні інформаційно-освітні відносини; Категорія 6: Міжнародні політичні відносини; Категорія 7: Внутрішньополітичні та питання національної оборони; Категорія 8: Внутрішні економічні, промислові та соціальні питання; Категорія 9: Комунікації, транспорт, наука¹⁵. Наведемо приклад використання “коду країни” в поєднанні з будь-якою категорією першої версії десяткової системи класифікації. Наприклад, номер 711.1215/462, означає, що документи проіндексовані і подані до червня 1944 р., яким був надан особливий вкладений номер, номер після косої риси, в кожній категорії файлу. Цей приклад показує, що документ за номером 462 стосується політичних відносин (7) між Сполученими Штатами (11) і Мексикою (12) з прикордонних питань (15)¹⁶.

Слід зазначити, що в ХХ ст. до початку Другої світової війни, Центральний Десятковий Файл був основним засобом документування зовнішньої політики США. Починаючи з 1940-х рр., деяка документація залишилась в категорії “децентралізовані файли”, поступово зменшуючи значимість “центрального файлів”. Починаючи з кінця 1950-х рр., Департамент виокремив деякі бюро та відділення для офіційної підтримки “децентралізованих файлів”, аби поступово зменшити роль “центрального файлів”. В таких випадках, документ, який відповідав і належав до певної тематики документів у “центрального файлах”, передавався до “децентралізованих файлів”¹⁷.

4. 1963 р., лютий – 1973 р. – документи розташовувались у певному порядку відповідно до предметно-числової схеми систематизації документів. Загалом, файли в цій підкатегорії розташовані за темами і далі за країнами й розділені

¹⁵ Central Decimal File Subjects 1910-1949 and Central Decimal File Subjects 1950–1963. – Access: <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files/1910-1963.html>

¹⁶ Records Codification Manual. – Washington, D.C.: Division of Communications and Records Department of State. – 1950. – 220 p. – Access: <https://www.archives.gov/files/research/foreign-policy/state-dept/finding-aids/manual-1950-59.pdf>

¹⁷ Changes in the Central Decimal File. – Access: <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files/1910-1963.html>

на чотири хронологічні частини: 1) лютий–грудень 1963 р. ; 2) 1964–1966 рр.; 3) 1967–1969 рр.; 4) 1970–1973 рр.

Як і попередня підкатегорія, ця також містить телеграми, мікрофільмовані листи для пересилання авіапоштою, інструкції, дипломатичні ноти, звіти, листування, меморандуми і необхідну документацію. Машинописні документи, такі як мікрофільмовані листи для пересилання авіапоштою та меморандуми фіксувалися за предметно-числовою систематизацією до 31 грудня 1973 р. Тут записи розділені на вісім предметних категорій: адміністрація, консульство, культура і інформація, економіка, політика і оборона, наука, соціальна категорія та спеціальна (міжнародні організації та конференції)¹⁸.

5. 1973–1979 рр. – 1973 р., з 1 липня Державний департамент почав поетапно створювати нову систему реєстрації документів. Файли більше не упорядковувались за темами. Документи були проіндексовані автоматичним засобом, в результаті чого більшість телеграм, які зберігалися в електронному та друкованому вигляді, починаючи з 1 січня 1974 г. стали зберігатися у вигляді мікрофільмів. Національний архів США забезпечує доступ до електронних документів включно до 1978 р. й доступ до друкованих документів до 1979 р. Документи центральних файлів, датовані від 1980 р. й до сучасності залишаються під опікою Державного департаменту. Дослідники повинні подати заяву, відповідно до Закону про свободу інформації, з проханням безпосередньо до Департаменту про відкриття доступу для ознайомлення з документами, які охороняються ним¹⁹.

До другої категорії документів архіву Держдепу належать “*децентралізовані файли головного управління (RG 59)*” – категорія, що охоплює документи, які були подані підрозділам Державного департаменту, але не увійшли до складу «центрального файлів». Дані документи можуть бути цінним доповненням до файлів, які містяться в першій категорії, в “центрального файлах”. Наприклад, це можуть бути документи, які стосуються певних функцій, подій або окремих осіб. Трапляється, що деякі документи дублюють ті, що зберігаються в “центрального файлах”. Багато з цих записів є так звані “Лот файлів”. Децентралізовані файли діляться на три категорії:

1. Документи підрозділів організацій – це документи, які були створені або різними підрозділами Державного Департаменту або окремими посадовими особами, які мали особливі завдання або обов’язки. І хоча більшість з цих документів датуються періодом Другої світової війни, трапляються документи, які належать до XVIII та XIX століть²⁰. Більшість із документів підрозділів організацій надходили до Державного департаменту з різних його географічних

¹⁸ Central Files 1963 – 1973. – Access: <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files/1963-1973.htm>

¹⁹ Ibid.

²⁰ *McLaughlin, A. C.* Report on the Diplomatic Archives of the Department of State, 1789–1840. – Washington, D. C.: Carnegie Institution of Washington, 1904. – 165 p.

відділень, таких як офісів у справах Європи, Африки, Західної півкулі, Середнього / Близького Сходу, Південно-Східної Азії, Східної Азії та Тихого океану, або з інших функціональних бюро, таких як бюро з міжнародних організацій, військово-політичних справ, розвідки та громадських справ. Інші організаційні документи виникли у спеціалізованих політичних відомствах, таких як державний секретар, заступник державного секретаря, інші секретарі, виконавчий секретаріат та штаб планування політики. З початку ХХ-го століття і до Другої світової війни, Держдеп подавав більшість документації, пов'язаної з політикою, до "центрального файлів", і наразі вони є основним джерелом у питанні зовнішніх зв'язків США. Починаючи з 1940-х років, обсяг документації був розширений, в результаті чого документи, які стосувались питань зовнішньої політики, почали зберігатись у "децентралізованих файлах". Починаючи з кінця 1950-х рр., Державний департамент окреслив деякі бюро та офіси для офіційної підтримки надходження документів до "децентралізованих файлів", а не до "центрального". Саме тому, незважаючи на те, що деякі документи більш відповідали певним категоріям у "центрального файлах", вони були включені до "децентралізованих файлів", де кожній частині документа присвоювався контрольний номер, так званий "Lot file" номер, який складався з двох останніх цифр фінансового року у поєднанні з числовим порядком. Наприклад, номер "Lot 59D539" вказує на 539 документ в групі документів за 1959 рік²¹.

2. Файли, що належать до виконання різних функцій Державним Департаментом. Серед документів цієї під категорії можна знайти: адміністративні записи (циркуляри, інструкції, накази тощо); документи призначень (заяви і рекомендації, висування кандидатур, комісії, присяги і т. д.); документи про екстрадиції; загальні записи про помилування; записи, які стосуються Великої Печатки Сполучених Штатів та територіальні документи.

3. Документи, які стосуються спеціальних суб'єктів і фізичних осіб. Записи в цій категорії відносяться до спеціальних об'єктів або подій, які були відокремлені від "центрального файлів" Департаменту або належать до діяльності окремих офісів або місій, створених для виконання спеціальних завдань або обслуговування приватних осіб. Серед файлів є документи, які стосуються громадянської війни, амністії та помилування, діяльності різних комісій, спеціальної місії допиту в Німеччині (1945 – 1946), місії Джорджа Маршалла та Альберта С. Ведемейера до Китаю (1945–1948), смертей президентів: Франкліна Д. Рузвельта, Джон Ф. Кеннеді, Д. Ейзенхауера і Гаррі Трумена, ювілейних урочистостей американської революції тощо²².

Третю категорію документів архіву Державного департаменту складають "файли дипломатичної служби (RG 84)" (посольств США, місій та генеральних консульств, консульств і представництв при міжнародних організаціях).

²¹ Decentralize file. – Access: <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-decentralized-files/decentralized-records.html>

²² Ibid.

Ці документи були знайдені в американських дипломатичних і консульських установах за кордоном і в місіях США при міжнародних організаціях. Документація в цій категорії в значній мірі дублює матеріали, знайдені в “центральных файлах” (RG 59), хоча часто документація локального характеру не входила до записів головного управління. Документація складається з поштових повідомлень, листувань з місцевими офіційними особами та підприємствами, які лише містять короткий огляд та не можуть бути відображені в доповідях Департаменту²³. Ця категорія документів містить дуже мало записів з діяльності американської дипломатичної і консульської служби з кінця XVIII і початку XIX ст. Ведення документації не було регламентовано в той час, оскільки Державний департамент не приступав до вирішення питання про накопичення закордонних записів до початку XX століття. Саме цим пояснюється недостатня кількість документів дипломатичних і консульських служб з кінця XVIII і початку XIX ст. Деякі записи були втрачені в результаті стихійних лих, воєн або інших надзвичайних ситуацій, інші – були знищені відповідно до архівних експертів²⁴. Загалом документи охоплюють період з 1789 р. по 1980 рік. В фонді RG 84 є деякі документи діяльності інформаційної служби США, яка діяла під егідою Держдепартаменту США до серпня 1953 року, коли вона створила Інформаційне агентство США за кордоном. Остання була ліквідована у 1999 році й інформаційна служба США знов потрапила під юрисдикцію Державного департаменту США. Тому в цій категорії ми можемо знайти повідомлення Інформаційної служби США про освітні, культурні та інформаційні програми, які ставили за мету підтримку американських цілей зовнішньої політики і збільшення взаєморозуміння між США і закордонним світом.

Остання, четверта, категорія документів архіву Державного департаменту – “спеціалізовані файли (RG 43, RG 76 і RG 353)” – через свій значний обсяг, також поділяється на три групи:

1. Міжнародні конференції, комісії, і експозиція;
2. Кордони, Комісії з розгляду претензій та Арбітраж;
3. Міжвідомчі і внутрівідомчі комітети.

Наразі доступ до цієї категорії документів на сайті Національного архіву США не є доступним, в наслідок чого був відправлений електронний лист до Національного архіву США з проханням пояснити ситуацію й за змогою допомогти у висвітленні організації та структурності даної категорії документів.

Отже, архів Державного департаменту США був створений у 1789 році одночасно із заснуванням зовнішньополітичної інституції та є відомчим архівом, який зберігає документи, створені в результаті діяльності Державного департаменту. Документи, що тут зберігаються, є цінним джерелом для дослідження зовнішньополітичної діяльності США з моменту проголошення Декларації про незалежність до сьогодні. Джерельна база представлена не

²³ Ames, H. V. State documents on federal relations. – P. 114.

²⁴ Ibid.

тільки документами дипломатичних та консульських служб, а охоплює всі сфери життя американського суспільства та його взаємини зі світом: від політичної до культурної складовою. Зрозуміло, що деякі документи архіву мають суто конфіденційний характер, аби не зашкодити інтересам країни доступ до них обмежено. За своєю структурою архів Державного департаменту США поділяється на чотири основні категорії, які, в свою чергу, поділяються на більш дрібні серії для зручності ведення та фіксування документів. Інколи документи за однією темою можуть одразу зберігатися в групах документів декількох категорій. Це пояснюється, напевно тим, що до 1870 р., документи, які згодом стали основою однієї з найбільшої категорії архіву, фіксувалися та зберігалися в бюро та підрозділах, які їх створювали. У 1870 р. завдання по індексації документів та їх накопиченню було покладено на Департамент, однак ряд управлінь Державного департаменту, за відсутності чіткого розподілу функцій, й після 1870 р. продовжували накопичувати й зберігати документи за тематичною складовою. У 1906 році Бюро індексів та архіві приймає відмінну від тематичної схему систематизації документів та вводить так звані чисельні файли, де не було ніякої систематизації у розміщенні цифр, що й привело до визнання її незадовільною у 1910 році. Саме тоді була введена десяткова система реєстрації документів, яка, з деякими змінами проіснувала до 1973 року аж поки її не змінила нова автоматична система індексації документів, яка існує й сьогодні.

References

1. A Century of Lawmaking for a New Nation: U.S. Congressional Documents and Debates, 1774–1875. (n. d.). Retrieved from <http://rs6.loc.gov/cgi-bin/ampage> [in English].
2. Ames, H. V. (Ed.). (1906). *State Documents on Federal Relations: the States and the United States. Edited with notes by H.V. Ames. 6 pt.* Philadelphia. [in English].
3. Central Decimal File Subjects 1910–1949 and Central Decimal File Subjects 1950–1963. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files/1910-1963.html>
4. Central Files 1963–1973. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files/1963-1973.htm> [in English].
5. Changes in the Central Decimal File. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files/1910-1963.html> [in English].
6. Classification of Correspondence, Aug 1910 – Dec 1949. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/files/research/foreign-policy/state-dept/finding-aids/manual-1910-49.pdf> [in English].
7. Decentralize file. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-decentralized-files/decentralized-records.html> [in English].
8. Falcoff, M. (Ed.). (2001). *The Cuban Revolution and the United States: A History in Documents, 1958–1960.* Washington D.C.: US Cuba Press. [in English].
9. Levchenko L. (2012). *The archival standards of the USA: history and structure.* *Hileia – Hileia*, 8, 218–224. [in Ukrainian].

10. Levchenko L. (2013). *American archivists are tell us about American archives (the historiography review of works of the American archivists about archives districts activity. Arkhivy Ukrainy – The Archives of Ukraine*, 3, 145–185. [in Ukrainian].

11. Levchenko L. (2013). *The history of the National Archive of the USA in the works of the American authors. Spetsial'ni istorychni dystsypliny – The Special Historical Disciplines*, 3, 6–25. [in Ukrainian].

12. Macdonald, D. S. (1992). *US–Korean Relations from Liberation to Self-reliance: The Twenty-year Record: an Interpretative Summary of the Archives of the US Department of State for the Period 1945 to 1965*. Oxford: Westview Press [in English].

13. Matvienko V., & Gaidykov L. (2004). *The Ukrainian diplomatic encyclopedia* (Vol. 1). Kyiv: Znannia Ukrainy. [in Ukrainian].

14. McLaughlin, A. C. (1904). *Report on the Diplomatic Archives of the Department of State, 1789–1840 (No. 3)*. Washington D.C.: Carnegie Institution of Washington. [in English].

15. Meredith Colket. (1945). *The Inviolability of Diplomatic Archives. The American Archivist*, 1, 26–49. [in English].

16. Posner, E. (1964). *American state archives*. Chicago: University of Chicago Press. [in English].

17. Records Codification Manual. (1950). Retrieved from <https://www.archives.gov/files/research/foreign-policy/state-dept/finding-aids/manual-1950-59.pdf> [in English].

18. Records of the Department of state. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/agency-records> [in English].

19. State Department Central Files. (n. d.). Retrieved from <https://www.archives.gov/research/foreign-policy/state-dept/rg-59-central-files> [in English].

20. Vienna Convention on Diplomatic Relations and Optional Protocols (1961). Retrieved from <http://www.mfa.gov.tr/data/kutuphane/multilateralconventions/viennaconventionondiplomaticrelations.pdf> [in English].